

Fylkestingets behandling:

Representantene Siv Henriette Jacobsen (Ap) og Andreas M. Lervik (Ap) framsatte følgende interpellasjon:

Den siste tiden har det vært utført to ran av sjåførere, hvorav den ene var i Østfold. Mange sjåførere føler seg utrygg og ønsker seg å utvikle betalingsløsninger som øker tryggheten og baserer seg mindre på kontanter.

Det er blitt vanskeligere å foreta denne type vinningsforbrytelser og kontanter er blitt mindre tilgjengelige ellers i samfunnet. Derfor blir bussene ofte et lett bytte. Selv om også bussene oppbevarer mindre kontanter, opplever sjåførene seg som en utsatt gruppe. Faste rutetider gjør også at bussene har en forutsigbar tilgjengelighet.

Kravet om kontantfrie løsninger har vært løftet flere ganger, uten at det ser ut til å være noen lettvinte løsninger på dette.

Det ble blant annet innført bankterminaler og en egen Østfold-App for å redusere kontantbruken. Vi mener at dette arbeidet bør fortsette. Frem til det kan tilbys helt kontantfrie løsninger bør det være et prinsipp at kontantkort, månedskort og Apper skal være billigere enn kontant kjøp.

Ved årsskiftet økte prisen for en billett betalt med App – det er et uheldig signal.

Interpellantene framsatte følgende forslag til vedtak:

- For å få passasjerer over på kontantfrie løsninger, er det et viktig prinsipp at prisen på billetter med kontantfrie løsninger skal være billigere enn ved kontant kjøp. For å fremme dette videreføres introduksjonsordningen ved betaling med App og en enkeltbillett betalt med App vil koste 30 kroner i Østfold frem til en samordning i Viken.
- Det arbeides langsiktig med å finne kontantløse ordninger for bussreiser i Viken.

Fylkesordfører Ole Haabeth (Ap) besvarte spørsmålet slik:

I Regional transportplan som ble vedtatt i juni 2018, er det et overordnet mål «å redusere kontanthåndteringen om bord i bussene både av hensyn til sikkerhet og redusert tid til billettsalg ved holdeplassene slik at den totale reisetiden kan reduseres. Redusert kontanthåndtering stiller krav til at billetter gjøres lettere tilgjengelig for kundene gjennom andre salgskanaler og flere salgssteder».

Dette er fulgt opp i handlingsprogrammet for perioden 2019-2022, hvor det blant annet er vist til at det nå er mulig å betale med bankkort og kjøpe eller fornye busskort direkte på bussen. Betalingsterminalene vil etter hvert erstattes av kontaktløse og mer effektive terminaler som vil være tilgjengelig i alle lokalbussene i Østfold. Dette arbeidet er allerede godt i gang og vil etter planen sluttføres i løpet av 2019.

Fornyelse av busskort kan også gjøres på nett, og kjøp av enkeltbilletter på mobiltelefon har vært mulig fra februar 2015. Tilbudet er senere utvidet med salg av periodekort fra mars 2018 gjennom et samarbeid med blant annet Ruter AS.

For å overføre mest mulig av salget fra buss til app ble det innført en introduksjonspris på mobilletter i 2015. Billettene hadde gyldighet i hele Østfold med utvidet overgangstid i 110

minutter. Prisen ble redusert til kr 30,- for voksen og 15,- for barn, ungdom og honnør. Introduksjonsprisen var ment som et kortvarig tilbud, men har blitt forlenget så lenge salget har vært økende. Tilbudet ble endret i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2019 siden salget flatet ut i 2018. Billettene er fortsatt gyldige i hele fylket, men prisen har økt til hhv kr 40,- og 20,-, samtidig som overgangstiden er redusert til 90 minutter. Pristilbudet er i dag mer likt tilbudet som gjelder i de andre fylkene i Viken, hvor betingelsene ved billettkjøp i app og i andre salgskanaler er tilnærmet like. Samtidig gir tilbud med verdikort, såkalt «reisepenger» rabatter på enkeltbilletter med hhv 30% for voksen og 10% for barn, ungdom og honnør. Verdikortet gir dermed den laveste prisen ved reiser innenfor en sone med kr 28,- for en voksen enkeltbillett. Salget av reisepenger har økt betydelig i 2019.

Verdien av kontantsalg i bussene utgjør i dag om lag 30% av totalsalget, eller om lag 30 mill kr pr år. Det omsettes ca 270.000 enkeltbilletter for voksen og 245.000 for barn, ungdom og honnør i appen ØstfoldBillett hvert år, og en prisreduksjon med kr 10,- for voksen og 15,- for barn, ungdom og honnør vil dermed gi en inntektsreduksjon på om lag 3,9 mill kr pr år. Forslaget til prisreduksjon vil helt sikkert bidra til redusert kontanthåndtering om bord i bussene. Fylkesordføreren mener imidlertid at det er andre tiltak som kan gi bedre resultater enn en slik prisreduksjon.

Kollektivselskapet i Viken fylkeskommune jobber med samordning av pristilbudene i regionen, og det vil allerede fra årsskiftet innføres felles forretningsregler for kollektivprisene i Viken, herunder felles aldersgrenser og rabattordninger. Det vil jobbes videre med felles prisnivå og soneinndeling, både mellom fylkene og mellom transportmidlene. Både Ruter AS i Akershus og Oslo samt Brakar AS i Buskerud og Vy (tog) har innført ombordtillegg for å redusere omsetning av billetter ombord i busser og tog. En samordning av pristilbudene i Viken vil derfor høyst sannsynlig gi et tilsvarende ombordtillegg også i Østfold. Ombordtillegg kan også knyttes direkte til bruk av kontanter, og dette er blant annet innført av Skyss AS i Hordaland. Fylkesordføreren mener derfor at et slikt tiltak både vil være mer målrettet og ha større effekt enn en prisreduksjon for enkeltbilletter i appen.

Fylkesordføreren er helt enig i behovet for å reduseres bruken av kontanter i bussene, og registrerer at dette er også et viktig tema i andre fylker. Fylkesordføreren anbefaler imidlertid at det vurderes andre tiltak som for eksempel et ombordtillegg eller kontanttillegg ved kjøp av billetter på bussen, og at det fremmes en sak til fellesnemnda om felles retningslinjer for kontantbetaling i Viken.

Representanten Siv Henriette Jacobsen (Ap) framsatte følgende tilleggsforslag til sitt forslag:

Punkt 2, tillegg:

Alternativt bør det etableres andre ordninger som sikrer tryggheten for sjåførere på kollektivtransport i Viken.

Representanten Tor Prøitz (H) framsatte følgende forslag:

Fylkestinget er helt enig i behovet for å reduseres bruken av kontanter i bussene, og registrerer at dette er også et viktig tema i andre fylker. Fylkestinget anbefaler imidlertid at det vurderes andre tiltak som for eksempel et ombordtillegg eller kontanttillegg ved kjøp av billetter på bussen, og at det fremmes en sak til fellesnemnda om felles retningslinjer for kontantbetaling i Viken.

Representanten trakk senere sitt forslag.

Votering:

Andreas Lervik og Siv Henriette Jacobsens forslag ble enstemmig vedtatt.

Fylkestingets vedtak 20.06.2019:

- For å få passasjerer over på kontantfrie løsninger, er det et viktig prinsipp at prisen på billetter med kontantfrie løsninger skal være billigere enn ved kontant kjøp. For å fremme dette videreføres introduksjonsordningen ved betaling med App og en enkeltbillett betalt med App vil koste 30 kroner i Østfold frem til en samordning i Viken.
- Det arbeides langsiktig med å finne kontantløse ordninger for bussreiser i Viken. Alternativt bør det etableres andre ordninger som sikrer tryggheten for sjåførere på kollektivtransport i Viken.

Følgende hadde ordet i saken: Andreas Lervik, fylkesordfører Ole Haabeth, Johan Edvard Grimstad, Simen Nord og Tor Prøitz.